

DOEPAK

Du PAK Doe PAK POPPENSPE(E)LMUSEUMKRUIJELKRANTKRABEL Doe PAK Du PAK
Newsletter and Scribblings Nr./No. 294e

Mondkapje met de Italiaanse Pulcinella

Face mask with the Italian Pulcinella figure

Illustratie/Illustration: Renata de Frankrijker (2021).

Productie/Production: Schouwburg Hengelo/City theatre Hengelo.

Portret/Portrait: Poppenspe(e)lmuseumdirecteur/Puppetry Museum director
Otto van der Mieden.

Renata de Frankrijker

Pulcinella is één van de personages uit de Italiaanse Commedia dell'arte, een vorm van improvisatietheater ontstaan in de zestiende eeuw. De voorstellingen hadden een 'scenario', waarop spelers improviseerden. Er werden zoveel mogelijk toespelingen op actuele gebeurtenissen en personen in het stuk verwerkt. Pulcinella vertegenwoordigt de mens in al zijn vreugde, verdriet, moed en angst. Doordat hij zich beschermd voelt door het halfmasker, weet hij zijn angsten meester te worden. Commedia dell'arte zonder maskers is niet mogelijk, want de gelaatsexpressie zou teveel afleiden, alles draait om lichaamstaal.

Pulcinella

De Italiaanse Pulcinella (spreek uit: poeltsjenella) komt uit de buurt van Napels. Hij is een figuur uit de commedia dell'arte, een toneelvorm die ontstond in de zestiende eeuw. Hij is de stamvader van veel Europese poppenclowns. Pulcinella draagt een wit pak met hoge muts. Zijn zwarte halfmasker heeft een kromme neus. Deze lijkt op een vogelbek. Zijn naam is het verkleinwoord van 'pulcino' ('kuikentje'). De poppenspeler geeft Pulcinella een piepstem met behulp van een pivetta (keelfluitje). Pulcinella kan de ene keer een man zijn, de andere keer een vrouw. Het achtergronddecor met de baai van Napels en de rokende Vesuvius hoort bij Pulcinella; net zoals een Amsterdamse gracht met een brug hoort bij de poppenkast van de oud-Hollandse Jan Klaassen.

Afbeelding

Detail folder Schouwburg Hengelo. Plaatje: Pulcinella met Jan Klaassen op zijn rechterhand. Op de achtergrond de baai van Napels met de Vesuvius. Illustratie: Renata de Frankrijker. Productie mondkapje: Schouwburg Hengelo – Corona-pandemie COVID-19 (april 2021). Schilderij: acryl op doek. Collectie Poppenspe(e)lmuseum. Tekst/ontwerp Doepak 294e: OvdM.

Pulcinella

The Italian Pulcinella has a hunchback and a pot belly. He originates from the Naples area and is the grandfather of the old Dutch Jan Klaassen and the English Mr Punch. Unlike his very colourful descendants, Pulcinella is dressed in white from top to bottom. His wide shirt with pleats around his neck is white and covers the hump on his back, as well as his wide trousers, which he wears during performances on human stage and with marionettes. His hat with its round top, which usually drops forward, is also white and sometimes has a little bell attached to it. The half mask that covers the upper half of Pulcinella's face is black and has a large hooked nose that resembles a bird's beak. Pulcinella is actually also a bit bird-like: his name is the diminutive of the Italian word pulcino, which means little chick. Using a pivetta (a throat whistle), the puppeteer gives Pulcinella a squeaky voice in puppet theatre. On human stage, he walks like a rooster.

Picture

Detail leaflet Schouwburg Hengelo/City theatre Hengelo. Image: Pulcinella with the old-Dutch Jan Klaassen figure (Mr. Punch in England – glove puppet) on his right hand, and the Bay of Naples and mount Vesuvius in the background. Illustration: Renata de Frankrijker. Production face mask: City theatre Hengelo – Coronavirus pandemic COVID-19 (April 2021). Acrylic painting. Collection Poppenspe(e)lmuseum. Text/design Doepak 294e: OvdM.

Stichting Het Poppenspe(e)lmuseum (ANBI)

Poppenspe(e)lmuseum Musée de Marionnettes et de Guignol Puppentheatermuseum Puppetry Museum

Kerkweg 38 8193 KL Vorchten NL

T: +31(0)578 - 56 02 39 Info: +31(0)578 - 63 13 29 M: 0648770504 E-mail: info@poppenspelmuseum.nl

www.poppenspelmuseum.nl www.poppenspel.info www.poppenspelmuseum.nl/onderwijs

www.geheugenvannederland.nl/poppenspel2 www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl

http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/Blinden.aspx